

พระราชบัญญัติ
โรงงาน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๐๓

ในพระปรมาภิไธย
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ตั้งวาทย์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๓

เป็นปีที่ ๑๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยโรงงาน พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาว่าง-
รัฐธรรมนุญในฐานะรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตรา พระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ โรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน ๑๗. ของบทนิยามคำว่า “โรงงาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๑๗. โรงงานอย่างอื่นที่จะได้กำหนดโดยกฎกระทรวง”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐ ทวิ แห่ง พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒

“มาตรา ๑๐ ทวิ ผู้จัดการต้องทำรายงานแสดงกิจการและ ปริมาณการผลิตในปีหนึ่งของโรงงานยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบและภายในเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เล่ม ๑๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๙๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า

(๑) ได้มีการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๓

(๒) เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

(๓) โรงงานก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สาธารณชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการ แล้วแต่กรณี เปลี่ยนแปลง ซ่อมแซม หรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคำสั่ง ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ากรณีนั้นใกล้ต่อการที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย ชีวิต หรืออนามัยของบุคคล ก็ให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของโรงงานหยุดงานทั้งหมด หรือแต่บางส่วน จนกว่าจะได้เปลี่ยนแปลง ซ่อมแซม หรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการอาจอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคก่อนต่อรัฐมนตรีได้ โดยยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด อย่างไรก็ดี ให้เจ้าของ
โรงงานหรือผู้จัดการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่
ทันที ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์หรือไม่”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘ ทวิ แห่ง
พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒

“มาตรา ๑๘ ทวิ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบ
อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงาน เมื่อปรากฏว่า

(๑) เจ้าของโรงงานแสดงข้อความในคำขอตั้งหรือขยาย
โรงงานอันเป็นเท็จ และข้อความนั้นเป็นสารสำคัญในการ
พิจารณาออกใบอนุญาต

(๒) ผู้จัดการไม่ยื่นรายงานแสดงกิจการและปริมาณการ
ผลิตของโรงงานตามมาตรา ๑๐ ทวิ ในเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่
ได้ซักเดือนเป็นหนังสือให้ยื่นแล้ว หรือแสดงข้อความใน
รายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตของโรงงานดังกล่าว
อันเป็นเท็จในสารสำคัญ

(๓) เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการจงใจฝ่าฝืนคำสั่งของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๑๔

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๔) เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการดำเนินการโรงงานอันอาจเป็นภัยต่อการเศรษฐกิจและความปลอดภัยของประเทศ

(๕) โรงงานชำรุดเสียหายจนไม่อาจเปิดดำเนินการส่วนใหญ่ได้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ผู้ใดตั้งหรือขยายโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ หรือเปิดโรงงานโดยมิได้รับหนังสืออนุญาตตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งให้โรงงานนั้นหยุดทำงานเสียตลอดเวลาที่เจ้าของโรงงานยังมีได้รับใบอนุญาต หรือหนังสืออนุญาตแล้วแต่กรณี”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒

“มาตรา ๑๕ ทวิ ผู้จัดการใดไม่ยื่นรายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตของโรงงานตามมาตรา ๑๐ ทวิ หรือแสดงข้อความในรายงานแสดงกิจการและปริมาณการผลิตของโรงงานดังกล่าวอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ เจ้าของโรงงาน หรือผู้จัดการใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามความในมาตรา ๑๔ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และเมื่อโจทก์ร้องขอ ศาลจะสั่งให้โรงงานนั้นหยุดทำงานเสียจนกว่าเจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งหรือกฎกระทรวงนั้นก็ได้”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑ เจ้าของโรงงานหรือผู้จัดการใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๒ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้ง และกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และออกกฎกระทรวง

(๑) กำหนดเขตในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่จะให้ตั้งโรงงาน หรือมิให้ตั้งโรงงาน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตั้งหรือขยายโรงงาน

(๓) กำหนดคุณสมบัติผู้ควบคุมหรือผู้ใช้เครื่องจักร และวิธีการอื่น ๆ เพื่อความปลอดภัยและการอนามัยของบุคคล

(๔) กำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการของโรงงานเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจของประเทศ

(๕) กำหนดการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับแก่โรงงานชนิดใดในท้องที่ใด ให้เจ้าของโรงงานชนิดนั้นที่ตั้งอยู่ก่อนแล้วในท้องที่นั้น รายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อขันทะเบียนไว้

โรงงานที่ได้ขันทะเบียนแล้วตามความในวรรคหนึ่ง ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ที่กำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้มีพระราชกฤษฎีกา ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับแก่โรงงานชนิดนั้นในท้องที่นั้น

เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่โรงงานที่ได้ขันทะเบียนไว้ดังกล่าว ให้ถือว่าโรงงานนั้นเป็นโรงงานที่ได้ตั้งขึ้นโดยได้รับอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้และให้ได้รับใบอนุญาตให้ตั้งโรงงานไว้เป็นหลักฐาน

เจ้าของโรงงานใดมิได้ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง และคงดำเนินงานต่อไป ให้ถือว่าเจ้าของโรงงานนั้นเปิดดำเนินงาน

เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๑๐๐ ราชกิจจานุเบกษา ๖ ธันวาคม ๒๕๐๓

โดยมิได้รับหนังสืออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความใน
มาตรา ๕ และในกรณีเช่นนี้ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาใช้
บังคับ”

มาตรา ๑๓ โรงงานที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วก่อนวันที่พระ-
ราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ในบังคับแห่ง
พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ภายในกำหนด
สองปี นับแต่วันที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติ
โรงงาน พุทธศักราช ๒๔๘๒ บังคับแก่โรงงานนั้นในท้องถิ่น

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ส. ธนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

เพื่อให้มีการควบคุมและรวบรวมรายงานการผลิตตลอดจนการสถิติต่าง ๆ
ของโรงงานอุตสาหกรรมได้ทั่วราชอาณาจักร และให้ความคุ้มครอง
แก่อุตสาหกรรมบางประเภท ก็เพิ่มโทษความผิดด้วยการปรับให้มาก
ขึ้น และลดโทษการจำคุกให้มีแต่น้อย